

SOLIDARNOST IN DRUŽBENA ODGOVORNOST

1.05 Poljudni članek

UDK 005.35

Beseda solidarnost je vedno aktualna, ima bogato zgodovino v različnih obdobjih in družbenih okoliščinah, kjer se je solidarnost izražala na različne načine. Še posebno pa je pomembna in prepoznavna v dogajanjih v sodobni družbi. Številni strokovnjaki in politiki jo poudarjajo pri oblikovanju socialnih politik, solidarnostnih sistemov, prostovoljstva in mednarodnega sodelovanja. Solidarnost naj bi bila temeljna za vzpostavitev trajnostnih in pravičnih družbenih ureditev ter gradnjo bolj sočutnega in usklajenega sveta.

Pri solidarnosti gre očitno za moralno in etično načelo, ki temelji na ideji, da smo vsi del iste skupnosti ali človeške družine ter imamo dolžnost pomagati in podpirati druge v stiski ali potrebi.

Aktualni *chat GPT* opisuje naslednje ključne značilnosti solidarnosti:

1. *Skupnost in povezanost*: Solidarnost poudarja povezanost med ljudmi in skupinami, ne glede na njihove razlike v ozadju, kulturi, veri, rasi ali družbenem statusu. Gre za priznavanje skupnega človeškega dostojanstva in enakosti vseh ljudi.
2. *Medsebojna odgovornost*: Solidarnost temelji na prepričanju, da smo vsi odgovorni drug za drugega in za dobrobit celotne skupnosti. To pomeni, da smo dolžni skrbeti za blaginjo drugih ter prispevati k ustvarjanju bolj pravične in enakopravne družbe.
3. *Podpora in pomoč*: Solidarnost se izraža skozi dejanja podpore, sočutja in pomoči drugim v stiski ali potrebi. To lahko vključuje finančno pomoč, prostovoljno delo, nudenje moralne podpore ali zagovarjanje pravic ranljivih skupin.

¹ Dr. Živko Bergant, docent na Visoki šoli za računovodstvo v Ljubljani.

4. *Pravičnost in enakost*: Solidarnost se pogosto povezuje z idejo pravičnosti in enakosti, saj si prizadeva za odpravo neenakosti, izkoreninjenje revščine, boj proti diskriminaciji in uveljavljanje temeljnih človekovih pravic za vse.

Zgornje navedbe kažejo na to, da je *solidarnost čisto nasprotje od pohlepa*, ki ga »humanost/etičnost, solidarnost in odgovornost do soljudi, narave, okolja in podnebja, ne zanima« (Žagar, Dnevnik, Sobotni objektiv, 26. 4. 2024, str. 22). Pohlep namreč po svoji vsebini ni enak naravni želji človeka po *čim več*, temveč je uresničevanje te želje na tuj račun. Zato pohlep ni gonilo razvoja, temveč je gonilo razkroja (Bergant, Zavedanje družbene odgovornosti in posledice, 2022, str. 18).

Vse povedano zahteva odgovor na vprašanje: ZAKAJ naj bi bili solidarni? Izgovor na etiko razmišljajočemu človeku ne zadostuje, saj lahko vpraša še naprej: ZAKAJ naj bi bila solidarnost etično načelo?

Odgovor tiči v pomembnem razmisleku, in sicer:

1. Temeljna potreba človeka je njegov obstoj, ki si ga lahko zagotavlja samo z delom (če ne izkorišča sočloveka).
2. Pravica do dela je torej preoblikovana pravica do obstoja človeka in je bistveni sestavni del človekovih pravic.
3. Človek, ki si zaradi različnih razlogov, kljub trudu, ne more zagotoviti dovolj sredstev, ima prav tako pravico do svojega obstoja. V takem primeru se ta njegova pravica spremeni v *pravico do solidarnosti*. Odrekanje te pravice namreč pomeni odrekanje njegove pravice do obstoja.
4. Solidarnost je torej ***sestavni del temeljnih človekovih pravic***.
5. Ta pravica poraja dolžnost drugih, da prispevajo za blaginjo celotne, pravične in enakopravne družbe.

Nepriznavanje pravice do solidarnosti približuje ta pojem drugim pojmom, kot sta *miloščina* in *darovanje*. Pri tem se darovalec sicer lahko počuti kot dobrodelnik, vendar se prejemnik lahko počuti neugodno, lahko ga je tudi sram. Miloščina torej načeloma ni izraz solidarnosti. Pogosto je nadomestilo za umanjkanje zavesti o pravici človeka do solidarnosti.

Solidarnost je torej tudi izraz zavedanja družbene odgovornosti posameznika ali organizacije. Ta odgovornost do družbe nastane že ob rojstvu človeka in

ob registraciji neke organizacije ali podjetja. To je stalni dolg, ki ga odplačujemo samo z delom, ki ustvarja dodano vrednost, saj z njo prispevamo k rasti splošne družbene blaginje.

Govorjenje o solidarnosti brez zavedanja navedenih dejstev, se kaže kot prazno govoričenje, ki ni prepričljivo in zato nima morda zaželenih učinkov.